EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.1.2023.
COM(2023) 53 final

2023/0018 (COD)

Prijedlog

ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni ODLUKE (EU) 2022/563 u pogledu iznosa makrofinancijske pomoći Republici Moldovi

{SWD(2023) 25 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

U 2022. došlo je do pogoršanja globalnog gospodarskog stanja. Okolnosti na kojima se temeljio prvi zahtjev Moldove za makrofinancijsku pomoć (podnesen 2022.) dodatno su se pogoršale. Povrh energetske krize s kojom se suočava od listopada 2021., na Moldovu izravno i neizravno utječe i agresivni rat Rusije protiv Ukrajine. Od početka rata više od pola milijuna ljudi prešlo je njezine granice, a oko 90 000 zadržalo se u zemlji. To je dodatno opteretilo javne financije Moldove. Stoga je njezin opći makroekonomski položaj u 2022. znatno oslabljen. Nakon pandemije uslijedio je osjetan oporavak u 2021., ali je u prvih devet mjeseci 2022. rast naglo usporio, a zemlja je zapala u duboku recesiju. Zbog ograničenosti vlastitih pričuva za ublažavanje posljedica krize Moldova je zatražila dodatnu pomoć međunarodnih partnera. Predloženo povećanje iznosa makrofinancijske pomoći stoga je dio šire pomoći EU-a i međunarodne zajednice Moldovi.

Moldova je 19. studenoga 2021. zatražila tekuću operaciju makrofinancijske pomoći. Europski parlament i Vijeće donijeli su 6. travnja 2022. makrofinancijsku pomoć u iznosu od 150 milijuna EUR (zajmovi pod povlaštenim uvjetima i bespovratna sredstva), koja je stupila na snagu 18. srpnja 2022. Prva isplata izvršena je 1. kolovoza 2022., nakon što su ispunjeni povezani uvjeti politike. U okviru te tekuće operacije Moldovi je do siječnja 2025. dostupno još 100 milijuna EUR (zajmovi pod povlaštenim uvjetima i bespovratna sredstva). Druga isplata očekuje se u prvom tromjesečju 2023.

U skladu s redovnim postupcima za pružanje makrofinancijske pomoći ta je pomoć stavljena na raspolaganje Moldovi u kombinaciji s novim aranžmanom Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), koji je donesen u prosincu 2021., a proširen u svibnju 2022. Proširena potpora MMF-a u okviru programa proširenog kreditnog instrumenta/proširenog instrumenta za financiranje vrijedna je 795 milijuna USD.

Unatoč pomoći koja se trenutačno pruža Moldovi, aktualna energetska kriza i posljedice rata u Ukrajini i dalje uzrokuju velike poteškoće. Prema najnovijim procjenama MMF-a (prosinac 2022.) ukupni manjak u vanjskom financiranju Moldove za 2023. veći je za 430 milijuna EUR (oko 3 % bruto domaćeg proizvoda (BDP)) u odnosu na prvu reviziju programa MMF-a (rujan 2022.). To znači da ukupni manjak u financiranju za 2023. iznosi oko 803 milijuna EUR (5 % BDP-a). U tom kontekstu i u skladu s načelom pravedne raspodjele tereta Komisija Parlamentu i Vijeću podnosi prijedlog za povećanje trenutačne makrofinancijske pomoći Moldovi za 145 milijuna EUR, od čega 100 milijuna EUR u zajmovima i 45 milijuna EUR u bespovratnim sredstvima.

Ta dodatna makrofinancijska pomoć isplatila bi se u dva nova obroka, a s isplatom bi bili povezani: i. dodatni uvjeti politike; ii. dobar napredak u provedbi Sporazuma o pridruživanju i detaljnog i sveobuhvatnog područja slobodne trgovine (DCFTA); i iii. pozitivni rezultati u provedbi programa MMF-a. Uvjeti politike povezani s dvama novim obrocima temeljili bi se na uvjetima dogovorenima u Memorandumu o razumijevanju o trenutačnoj makrofinancijskoj pomoći. Time bi se ojačao fokus programa i osigurala usklađenost s prioritetima politike EU-a i Moldove te programom moldavske vlade. Dodatna potpora u skladu je i s ojačanim odnosom EU-a i Moldove nakon dodjele statusa zemlje kandidatkinje Moldovi 23. lipnja 2022.

Očekuje se da će se predložena operacija provesti usporedno s dodatnom potporom EU-a u okviru proračunskih operacija koje se financiraju iz Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI).

Kako je dodatno objašnjeno u radnom dokumentu službi Komisije koji je priložen ovom prijedlogu, Komisija je uzela u obzir procjenu političke situacije koju je provela Europska služba za vanjsko djelovanje i smatra da su ispunjeni politički i gospodarski preduvjeti za predloženu operaciju makrofinancijske pomoći.

- **Opći kontekst**

Ruska invazija na Ukrajinu vrlo je negativno utjecala na moldavsko gospodarstvo u već ionako sve težoj globalnoj situaciji. Od siječnja do rujna 2022. moldavsko se gospodarstvo smanjilo za 4 %, što upućuje na duboku recesiju za cijelu godinu. Smanjenje je uglavnom potaknuto padom potrošnje kućanstava i ulaganja. Kad je riječ o proizvodnji, poljoprivreda je vrlo negativno utjecala na rast nakon suše u ljeto 2022. Energetska kriza, koja se produbila 2022., dodatno je opteretila javne financije Moldove. Nagli porast cijena energije potaknuo je visoku inflaciju i stvorio potrebu za dodatnim rashodima za subvencije namijenjene najranjivijim potrošačima.

Gospodarski izgledi Moldove u 2023. i dalje su loši. Očekuje se da će na njih dodatno utjecati sve žešći ruski napadi na Ukrajinu i usporavanje gospodarskog rasta u cijelom EU-u (glavni trgovinski partner Moldove). Prema prognozi MMF-a (studeni 2022.) očekuje se da će se u 2023. rast tek umjereno oporaviti, do razine od 1,5 %, a vratit će se na razine prije krize tek u razdoblju 2024.–2025.

Očekuje se da će se stopa inflacije 2023. znatno smanjiti, ali će ostati dvoznamenkasta te u prosjeku iznositi 13,7 %, u odnosu na 28,5 % u 2022. Porast cijena energije i hrane uzrokovao je visoku inflaciju 2022., koja je u listopadu dosegnula vrhunac od 34 %. Kao odgovor na snažan inflacijski pritisak središnja banka prošle je godine tri puta povećala ključnu kamatnu stopu (za ukupno 9 postotnih bodova), na 21,5 %. Do kraja godine inflacija se počela smanjivati, ali umjereno (na 31 % u studenome), što je dovelo do blagog smanjenja osnovne stope na 20 %.

Predviđa se da će proračunski deficit ostati velik u 2023. i iznositi 6 % BDP-a, u usporedbi s 4,2 % BDP-a u 2022. Velik dio tog povećanja bit će posljedica povećanja rashoda za najranjivije potrošače zbog porasta cijena energije i povećanja određenih plaća u javnom sektoru koja se smatraju potrebnima zbog rastuće inflacije. Udio javnog duga Moldove u BDP-u nizak je u odnosu na većinu usporedivih zemalja u regiji, ali očekuje se da će se u 2023. povećati na 38 %, u odnosu na 36 % BDP-a krajem 2022. Multilateralni vjerovnici produljili su rok za otplatu oko 95 % javnog vanjskog duga Moldove pod povlaštenim uvjetima. Međutim, zbog velike osjetljivosti te zemlje na vanjske šokove, MMF je revidirao svoju ocjenu rizika od prezaduženosti Moldove s niske na srednju razinu.

Na vanjskoj razini, deficit tekućeg računa i dalje je visok; iznosio je 13,7 % BDP-a u trećem tromjesečju 2022., a u 2023. ostat će na sličnoj razini (11,8 % BDP-a). To je uglavnom potaknuto izrazito negativnom trgovinskom bilancom, koja je u trećem tromjesečju 2022. iznosila oko 32 % BDP-a. Međutim, doznake su ostale uglavnom stabilne (14,2 % BDP-a), unatoč nekim početnim predviđanjima da će prijenosi iz inozemstva, posebno Rusije i Zajednice nezavisnih država, znatno pasti. Neto izravna strana ulaganja pokazala su se relativno otpornima u prvoj polovini 2022. (uglavnom zbog visoke reinvestirane dobiti poduzeća). Međutim, zbog nesigurnosti uzrokovane ratom, u prognozi MMF-a (studeni 2022.) očekuje se znatno smanjenje (na 0,4 % BDP-a) za cijelu 2022.

Od početka ruske invazije na Ukrajinu moldavske devizne pričuve vrlo su nestabilne, zbog čega su bile potrebne znatne intervencije središnje banke. U početku su se devizne pričuve Moldove znatno smanjile, s 3,9 milijardi USD krajem 2021. (što pokriva 5,5 mjeseci uvoza) na samo 3,3 milijarde USD (što pokriva 4,5 mjeseci uvoza) u travnju 2022. Glavni je razlog tome brzo povlačenje bankovnih depozita. Osim toga, u prvoj polovini 2022. vrijednost moldavskog leua smanjila se u odnosu na američki dolar za oko 7 %. Iako su pričuve do kraja 2022. obnovljene, rizici su i dalje negativni, uglavnom zbog aktualnog rata u Ukrajini. Središnja banka predviđa pad pričuva početkom 2023., djelomično zbog blagog gospodarskog oporavka i veće potražnje za uvozom te dodatnih fluktuacija na deviznom tržištu.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Predloženim povećanjem makrofinancijske pomoći dopunila bi se sredstva dodijeljena Moldovi u okviru tekuće operacije koju su Parlament i Vijeće donijeli 6. travnja 2022. na temelju Odluke (EU) 2022/563 o pružanju makrofinancijske pomoći Moldovi u iznosu od 150 milijuna EUR u zajmovima i bespovratnim sredstvima. Dodatni uvjeti povezani s povećanim iznosom pomoći temeljili bi se na prioritetima reformi iz postojećeg Memoranduma o razumijevanju, pri čemu bi naglasak ostao na upravljanju javnim financijama, vladavini prava, borbi protiv korupcije, poboljšanju poslovne klime i promicanju daljnjih reformi energetskog sektora.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

EU i Moldova tijekom godina razvili su bliske političke i gospodarske odnose, što je dovelo do zaključenja Sporazuma o pridruživanju (uključujući DCFTA), koji je potpisan 27. lipnja 2014., a na snagu je stupio 1. srpnja 2016. U Programu pridruživanja između EU-a i Moldove utvrđen je popis prioriteta za zajednički rad. Ažurirani Program pridruživanja za 2021.–2027. donesen je 22. kolovoza 2022.

Nakon zahtjeva koji je Moldova podnijela 3. ožujka 2022. EU joj je 23. lipnja 2022. dodijelio status zemlje kandidatkinje pod uvjetom da poduzme niz mjera, posebno u području vladavine prava, reforme pravosudnog sektora, borbe protiv korupcije i temeljnih prava.

Gospodarske veze Moldove i EU-a dobro su razvijene. EU je i dalje najveći trgovinski partner Moldove, s udjelom od 50 % u njezinoj ukupnoj trgovini 2021. (oko 61 % ukupnog izvoza i 44 % ukupnog uvoza).

Zemlje kandidatkinje i zemlje obuhvaćene europskom politikom susjedstva imaju pravo zatražiti makrofinancijsku pomoć (ako ispunjavaju određene uvjete). Povećanom makrofinancijskom pomoći dopunila bi se bespovratna sredstva mobilizirana u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju, ojačana dodatnim sredstvima u iznosu od 55 milijuna EUR u 2023., i drugih programa EU-a. Povećanom makrofinancijskom pomoći dopunili bi se i uvjeti predviđeni paketima proračunske potpore koje EU trenutačno provodi. Makrofinancijskom pomoći EU-a podupire se primjeren okvir za makroekonomsku politiku i strukturne reforme te time povećava dodana vrijednost i učinkovitost ukupnih financijskih intervencija EU-a, uključujući intervencije u okviru drugih financijskih instrumenata.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Pravna je osnova prijedloga članak 212. UFEU-a.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Prijedlog je u skladu s načelom supsidijarnosti. Države članice ne mogu same dostatno ostvariti ciljeve obnove kratkoročne makroekonomske stabilnosti u Moldovi, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije. Glavni su razlozi proračunska ograničenja na nacionalnoj razini i potreba za dobrom koordinacijom donatora kako bi se maksimalno povećali opseg i učinkovitost pomoći.

- **Proporcionalnost**

Prijedlog je u skladu s načelom proporcionalnosti. Ograničen je na minimum potreban za ostvarenje ciljeva kratkoročne makroekonomske stabilnosti i ne prelazi ono što je potrebno za tu svrhu.

Kako je Komisija utvrdila na temelju procjena MMF-a u kontekstu proširenog instrumenta za financiranje, predloženi iznos od 295 milijuna EUR povećane makrofinancijske pomoći, u kombinaciji s postojećim iznosom, odgovara 33 % procijenjenog preostalog manjka u financiranju Moldove u razdoblju 2022.–2024. To je u skladu sa standardnim pravilima raspodjele tereta za operacije makrofinancijske pomoći. U skladu sa zaključcima Vijeća ECOFIN od 8. listopada 2002. gornja je granica 60 % za zemlju kandidatkinju i zemlju s kojom je potpisan sporazum o pridruživanju. U obzir se uzima i pomoć koju su Moldovi obećali drugi bilateralni i multilateralni donatori.

- **Odabir instrumenta**

Financiranje projekata ili tehnička pomoć ne bi bili pogodni ni dostatni za postizanje makroekonomskih ciljeva. Ključna dodana vrijednost makrofinancijske pomoći u usporedbi s drugim instrumentima EU-a bila bi ublažavanje ograničenja u vanjskom financiranju i doprinos stvaranju stabilnog makroekonomskog okvira, među ostalim promicanjem održivog stanja platne bilance i proračuna, te primjerenog okvira za strukturne reforme. Doprinoseći uspostavi primjerenog sveobuhvatnog okvira za politike, makrofinancijskom pomoći može se povećati učinkovitost mjera koje se financiraju u Moldovi u okviru drugih, uže usmjerenih financijskih instrumenata EU-a.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Makrofinancijska pomoć pruža se kao sastavni dio međunarodne potpore gospodarskoj stabilizaciji Moldove. Pri pripremi ovog prijedloga službe Komisije savjetovale su se s MMF-om i Svjetskom bankom, koji su već pokrenuli opsežne programe financiranja. Komisija se 12. siječnja 2023. savjetovala s Gospodarskim i financijskim odborom na razini zamjenikâ i on je podržao nacrt prijedloga. Komisija je i u redovitom kontaktu s moldavskim tijelima.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

U skladu sa zahtjevima Financijske uredbe, u kontekstu paketa makrofinancijske pomoći donesenog zbog bolesti COVID-19 službe Komisije provele su operativnu procjenu financijskih kanala i administrativnih postupaka u Moldovi. Time se željelo utvrditi jesu li uvedenim postupcima za upravljanje programima pomoći, uključujući makrofinancijsku pomoć, osigurana primjerena jamstva. Konačno izvješće konzultantskog društva o operativnoj procjeni zaprimljeno je u lipnju 2020. U izvješću se navodi da je ostvaren jasan napredak u sustavima upravljanja javnim financijama i drugim financijskim kanalima od 2015., kad je provedena prethodna procjena. U izvješću se zaključuje da se stanje financijskih kanala i postupaka u Moldovi smatra povoljnim za sljedeću operaciju makrofinancijske pomoći.

Kretanja u tom području i dalje će se pomno pratiti, među ostalim i na temelju redovitih izvješća o napretku reformi u upravljanju javnim financijama koje sastavlja Delegacija EU-a u Kišinjevu.

- **Procjena učinka**

Makrofinancijska pomoć Unije izvanredni je instrument za hitne slučajeve namijenjen ublažavanju ozbiljnih poteškoća povezanih s platnom bilancom u trećim zemljama. Zbog političkog imperativa brzog djelovanja u situaciji koja zahtijeva brz odgovor, ovaj prijedlog makrofinancijske pomoći izuzet je od obveze provedbe procjene učinka u skladu sa Smjernicama Komisije za bolju regulativu (SWD (2015) 111 final).

Komisijini prijedlozi makrofinancijske pomoći općenito se temelje na iskustvu stečenom na temelju *ex post* evaluacija ranijih operacija u susjedstvu EU-a. Povećanom makrofinancijskom pomoći i pratećim programom gospodarske prilagodbe i reformi doprinijet će se smanjenju kratkoročnih financijskih potreba Moldove. Poduprijet će se i mjere politike usmjerene na jačanje srednjoročne platne bilance i fiskalne održivosti te povećanje održivog rasta, čime će se dopuniti tekući program MMF-a za Moldovu. Ti uvjeti politike trebali bi doprinijeti otklanjanju nekih temeljnih slabosti koje su tijekom godina uočene u moldavskom gospodarstvu i sustavu gospodarskog upravljanja.

- **Temeljna prava**

Zemlje kandidatkinje i zemlje obuhvaćene europskom politikom susjedstva ispunjavaju uvjete za makrofinancijsku pomoć. Preduvjet za dodjelu makrofinancijske pomoći jest da zemlja poštuje učinkovite demokratske mehanizme, uključujući višestranački parlamentarni sustav i vladavinu prava, te jamči poštovanje ljudskih prava.

Obnovljena predanost reformama i snažna politička volja moldavskih tijela (nakon izbora u srpnju 2021.) u ključnim područjima reformi, uključujući pravosudni sektor, dobro upravljanje, vladavinu prava i borbu protiv korupcije, jasan su pozitivan signal. Vlasti su spremne provesti te reforme na transparentan način i u skladu sa standardima EU-a. Stoga se smatra da je politički preduvjet za operaciju makrofinancijske pomoći ispunjen.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Predloženo povećanje trenutačne makrofinancijske pomoći Moldovi od 145 milijuna EUR planira se isplatiti u dva jednaka obroka u 2023. ako se ispune određeni uvjeti. U skladu s financijskim programiranjem za razdoblje 2022.–2024. komponenta bespovratnih sredstava u iznosu od 45 milijuna EUR može se financirati raspoloživim proračunskim sredstvima u proračunskoj liniji 14 20 03 01 „Bespovratna sredstva u okviru makrofinancijske pomoći (MFP)”. Za zajmovnu komponentu u iznosu od 100 milijuna EUR potrebno izdvajanje rezervacija za Jamstvo za vanjsko djelovanje po stopi od 9 % programirat će se u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) u ukupnom iznosu od 9 milijuna EUR (proračunska linija 14 02 01 70 „NDICI – Izdvajanje rezervacija za zajednički fond za rezervacije”).

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

EU će staviti Moldovi na raspolaganje povećanu makrofinancijsku pomoć u ukupnom iznosu od 145 milijuna EUR u obliku srednjoročnih i dugoročnih zajmova, koja uključuje komponentu bespovratnih sredstava. To će doprinijeti pokrivanju preostalih potreba Moldove

za financiranjem u 2023. Isplata tih dvaju dodatnih obroka ovisit će o provedbi dodatnih mjera politike.

Pomoći će upravljati Komisija. Primjenjuju se posebne odredbe o sprečavanju prijevara i drugih nepravilnosti u skladu s Financijskom uredbom.

Komisija i moldavska tijela dogovorili su Memorandum o razumijevanju, u kojem su utvrđene mjere strukturne reforme povezane s tekućom operacijom makrofinancijske pomoći, uključujući rokove i redoslijed. Zbog povećanja makrofinancijske pomoći s moldavskim će se tijelima pregovarati o dodatnim mjerama politike, koje će se uvrstiti u postojeći Memorandum.

Nadalje, kao što je to obično slučaj s makrofinancijskom pomoći, isplate bi, među ostalim, bile uvjetovane zadovoljavajućim revizijama u okviru programa MMF-a te napretkom u provedbi Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Moldove i DCFTA-a. Komisija će blisko surađivati s moldavskim tijelima radi praćenja napretka u pogledu spomenutih mjera politike i preduvjeta.

2023/0018 (COD)

Prijedlog

ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni ODLUKE (EU) 2022/563 u pogledu iznosa makrofinancijske pomoći Republici Moldovi

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 212.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

(1) Europski parlament i Vijeće donijeli su 6. travnja 2022. Odluku (EU) 2022/563[1] o pružanju nove makrofinancijske pomoći Moldovi u iznosu od 150 milijuna EUR, u obliku srednjoročnih zajmova i bespovratnih sredstava. Makrofinancijska pomoć stupila je na snagu 18. srpnja na razdoblje od dvije i pol godine. Nakon uspješne provedbe svih mjera politike dogovorenih s Unijom u Memorandumu o razumijevanju prvi obrok od 50 milijuna EUR isplaćen je 1. kolovoza 2022.

(2) Makrofinancijska pomoć donesena je usporedno s novim programom MMF-a za Moldovu od 20. prosinca 2021. (prošireni kreditni instrument/prošireni instrument za financiranje, u vrijednosti od 564 milijuna USD). Zbog sve većih potreba za financiranjem, koje su prvenstveno nastale zbog posljedica rata u Ukrajini za moldavsko gospodarstvo, MMF je 11. svibnja 2022. donio odluku o povećanju iznosa tog aranžmana za 267 milijuna USD. MMF je 9. siječnja 2023. objavio uspješan dovršetak druge revizije programa za Moldovu, čime je omogućena hitna isplata dodatnih 27 milijuna USD u okviru tog aranžmana.

(3) Unija je u okviru Europskog instrumenta za susjedstvo Moldovi okvirno namijenila 518,15 milijuna EUR za razdoblje 2014.–2020., uključujući proračunsku potporu i tehničku pomoć. Jedinstvenim okvirima za potporu za razdoblja 2014.–2017. i 2017.–2020. utvrđen je prioritetni sektor za suradnju s Moldovom financiranu sredstvima iz Europskog instrumenta za susjedstvo u prethodnom proračunskom razdoblju. Prioriteti za razdoblje 2021.–2027. utvrdit će se u novom višegodišnjem okvirnom programu, koji je pripremljen u bliskoj suradnji sa svim relevantnim dionicima.

(4) S obzirom na još uvijek velik manjak u vanjskom financiranju u platnoj bilanci Moldove za 2023., koji se ne može pokriti samo sredstvima koja su stavili na raspolaganje MMF i druge multilateralne institucije, potrebno je povećati makrofinancijsku pomoć Unije Moldovi u skladu s Odlukom (EU) 2022/563. U trenutačnim iznimnim okolnostima to se povećanje smatra primjerenim odgovorom na

[1] Odluka (EU) 2022/563 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o pružanju makrofinancijske pomoći Republici Moldovi (SL L 109, 8.4.2022., str. 6.).

moldavski zahtjev za potporu gospodarskoj stabilizaciji, u kombinaciji s programom MMF-a. Makrofinancijska pomoć Unije poduprla bi gospodarsku stabilizaciju i program strukturnih reformi u Moldovi, nadopunjujući sredstva stavljena na raspolaganje u okviru financijskog aranžmana MMF-a. Odluku (EU) 2022/563 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.

(5) Iznos dodatne makrofinancijske pomoći Unije određen je na temelju ažurirane kvantitativne procjene preostalih potreba Moldove za vanjskim financiranjem, pri čemu se u obzir uzima njezina sposobnost financiranja vlastitim sredstvima, a posebno međunarodne pričuve koje su joj na raspolaganju. Pri određivanju iznosa pomoći u obzir se uzimaju očekivani financijski doprinosi multilateralnih donatora (uključujući MMF i Svjetsku banku) i potreba za pravednom raspodjelom tereta između Unije i drugih donatora, kao i prethodna primjena drugih instrumenata Unije za vanjsko financiranje u Moldovi te dodana vrijednost ukupnog sudjelovanja Unije.

(6) Povećanje makrofinancijske pomoći Unije trebalo bi podlijegati uvjetima ekonomske politike koje treba dodati postojećem Memorandumu o razumijevanju, koji će se zbog toga morati na odgovarajući način izmijeniti. Osim toga, detaljni financijski uvjeti makrofinancijske pomoći Unije trebat će se utvrditi u dopuni Sporazumu o zajmu i Sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava koje su 22. lipnja 2022. potpisale Komisija i Moldova,

DONIJELI SU OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. Odluka (EU) 2022/563 mijenja se kako slijedi:

(1) U članku 1. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Unija Moldovi stavlja na raspolaganje makrofinancijsku pomoć u maksimalnom iznosu od 295 milijuna EUR („makrofinancijska pomoć Unije”) radi potpore gospodarskoj stabilizaciji i opsežnom programu reformi u toj zemlji. Od tog maksimalnog iznosa, do 220 milijuna EUR dodjeljuje se u obliku zajmova, a do 75 milijuna EUR u obliku bespovratnih sredstava. Isplata makrofinancijske pomoći Unije podliježe odobrenju proračuna Unije za relevantnu godinu od strane Europskog parlamenta i Vijeća. Pomoć doprinosi pokrivanju potreba platne bilance Moldove utvrđenih u programu MMF-a.”;

(2) Članak 4. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

2. „1. Podložno uvjetima iz stavka 3., Komisija stavlja na raspolaganje makrofinancijsku pomoć Unije u pet obroka, pri čemu se svaki sastoji od zajma i bespovratnih sredstava. Iznos svakog obroka utvrđuje se u izmijenjenom Memorandumu o razumijevanju iz članka 2.”;

(b) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Drugi se obrok, u načelu, isplaćuje najranije tri mjeseca nakon isplate prvog obroka. Treći se obrok, u načelu, isplaćuje najranije tri mjeseca nakon isplate drugog

obroka. Četvrti se obrok, u načelu, isplaćuje najranije tri mjeseca nakon isplate trećeg obroka. Peti se obrok, u načelu, isplaćuje najranije tri mjeseca nakon isplate četvrtog obroka.”

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

1.2. Predmetna područja politike

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

1.4. Ciljevi

1.4.1. Općи ciljevi

1.4.2. Specifični ciljevi

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije" je vrijednost koja proizlazi iz intervencije Unije i koja predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

1.7. Predviđeni načini upravljanja

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

3.2.5. Doprinos trećih strana

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o pružanju dodatne makrofinancijske pomoći Republici Moldovi

1.2. Predmetna područja politike u strukturi ABM/ABB[2]

Područje politike: gospodarski i financijski poslovi

Aktivnost: međunarodni gospodarski i financijski poslovi

1.3. Vrsta prijedloga/inicijative

☐ Prijedlog/inicijativa odnosi se na **novo djelovanje**

☐ Prijedlog/inicijativa odnosi se na **novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja**[3]

☐ Prijedlog/inicijativa odnosi se na **produženje postojećeg djelovanja**

X Prijedlog/inicijativa odnosi se na **djelovanje koje je preusmjereno na novo djelovanje**

1.4. Ciljevi

1.4.1. Višegodišnji strateški ciljevi Komisije na koje se odnosi prijedlog/inicijativa

„Gospodarstvo u interesu građana”

„Snažnija Europa u svijetu”

1.4.2. Specifični ciljevi

(a) Potpora makrofinancijskoj stabilnosti i promicanje reformi za poticanje rasta izvan EU-a, među ostalim redovitim gospodarskim dijalozima s ključnim partnerima i pružanjem makrofinancijske pomoći; i

(b) potpora procesu proširenja i provedbi EU-ove politike proširenja i politike susjedstva te drugim prioritetima EU-a u partnerima provođenjem ekonomske analize te ocjenjivanjem politika i savjetovanjem.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

- Doprinos pokrivanju potreba Moldove za vanjskim financiranjem u kontekstu znatnog pogoršanja njezine platne bilance zbog posljedica koje je ruska invazija na Ukrajinu ostavila na moldavsko gospodarstvo i zbog aktualne energetske krize.
- Ublažavanje potrebe partnera za proračunskim financiranjem.

[2] ABM: Activity-Based Management (upravljanje na temelju aktivnosti) – ABB: Activity-Based Budgeting (priprema proračuna na temelju aktivnosti).

[3] Kako je navedeno u članku 54. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

- Podupiranje fiskalne konsolidacije i vanjske stabilizacije u kontekstu programa MMF-a.
- Podupiranje strukturnih reformi za poboljšanje ukupnog makroekonomskog upravljanja, jačanje gospodarskog upravljanja i transparentnosti te poboljšanje uvjeta za održivi rast.

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

Moldavska tijela bit će obvezna redovito izvješćivati službe Komisije o nizu gospodarskih pokazatelja i dostaviti sveobuhvatno izvješće o poštovanju dogovorenih uvjeta politike prije isplate obrokâ pomoći.

Službe Komisije nastavit će nadzirati upravljanje javnim financijama nakon operativne procjene financijskih kanala i administrativnih postupaka u Moldovi provedene u lipnju 2020. Delegacija EU-a u partneru uz to će redovito izvješćivati o pitanjima koja su relevantna za praćenje pomoći. Službe Komisije ostat će u bliskom kontaktu s MMF-om i Svjetskom bankom kako bi mogle iskoristiti saznanja iz njihovih tekućih aktivnosti u partneru.

Prijedlogom zakonodavne odluke predviđeno je i da se Vijeću i Europskom parlamentu podnosi godišnje izvješće s ocjenom provedbe operacije. Nezavisna *ex post* evaluacija pomoći provest će se u roku od dvije godine od isteka razdoblja provedbe.

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

Isplata pomoći ovisit će o ispunjenju političkih preduvjeta i zadovoljavajućim rezultatima provedbe gospodarskog programa dogovorenog između Moldove i MMF-a. Osim toga, Komisija će s moldavskim tijelima dogovoriti posebne uvjete politike, koji će se dodati postojećem Memorandumu o razumijevanju.

Planira se da će se dodatna pomoć isplatiti u dva obroka. Isplata prvog obroka očekuje se u trećem tromjesečju 2023., a drugi bi se obrok mogao isplatiti u četvrtom tromjesečju 2023. ako se provedu mjere politike povezane sa svakim obrokom.

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije" je vrijednost koja proizlazi iz intervencije Unije i koja predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

Instrument makrofinancijske pomoći instrument je koji se temelji na politici i usmjeren je na ublažavanje kratkoročnih i srednjoročnih potreba za vanjskim financiranjem. U kontekstu aktualne krize makrofinancijska pomoć dat će moldavskim tijelima manevarski prostor za provedbu gospodarskih mjera za djelotvoran odgovor na sve lošiji vanjski položaj zemlje i njezine povećane financijske potrebe. Makrofinancijska pomoć doprinijet će i promicanju makroekonomske i političke stabilnosti. Bit će dopuna sredstvima koja stavljaju na raspolaganje međunarodne financijske institucije, bilateralni donatori i druge financijske institucije EU-a. Na taj će se način doprinijeti ukupnoj djelotvornosti

financijske potpore koju pruža međunarodna zajednica te druge financijske pomoći EU-a, uključujući proračunsku potporu.

Nadalje, budući da se programom makrofinancijske pomoći osigurava dugoročno financiranje pod povlaštenim uvjetima, obično povoljnijima od onih koje nude drugi međunarodni ili bilateralni donatori, očekuje se da će se njime pomoći moldavskoj vladi da izvrši proračun bez fiskalnih odstupanja i doprinijeti održivosti duga.

Uz to što će imati financijski utjecaj, predloženim programom makrofinancijske pomoći ojačat će se predanost vlade reformama te njezina težnja za bližim odnosima s Unijom, koja je vidljiva iz sklapanja Sporazuma o pridruživanju koji je stupio na snagu 2016. i dobivanja statusa zemlje kandidatkinje 23. lipnja 2022. To će se, među ostalim, postići utvrđivanjem odgovarajućih uvjeta za isplatu pomoći. U širem kontekstu program će pokazati da je Unija spremna pomoći partnerima u Istočnom susjedstvu (uključujući Moldovu) u razdoblju gospodarskih poteškoća.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

Operacije makrofinancijske pomoći partnerima podliježu *ex post* evaluaciji. U dosad provedenim evaluacijama (za dovršene operacije makrofinancijske pomoći) zaključeno je da operacije makrofinancijske pomoći doista doprinose poboljšanju vanjske održivosti, makroekonomskoj stabilnosti i provedbi strukturnih reformi u partneru, iako ponekad skromno i neizravno. U većini slučajeva operacije makrofinancijske pomoći pozitivno su utjecale na platnu bilancu partnera i pomogle su smanjiti proračunska ograničenja. Donekle su potaknule i gospodarski rast.

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom

U višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021.–2027. rezervacije za zajmove makrofinancijske pomoći izdvojit će se iz Jamstva za vanjsko djelovanje u okviru instrumenta Globalna Europa (Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju). (Okvirni) kapacitet za davanje zajmova predviđen za makrofinancijsku pomoć dovoljan je za pokrivanje potreba te operacije i drugih operacija makrofinancijske pomoći čija je provedba u tijeku.

Moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

Unija je jedan od glavnih donatora Moldove i podupire njezine gospodarske, strukturne i institucijske reforme i civilno društvo. Financijska pomoć Unije Moldovi u razdoblju 2014.–2020. iznosila je 518,15 milijuna EUR (višegodišnji okvirni program za razdoblje 2021.–2027., koji je u pripremi). U tom kontekstu, ova operacija makrofinancijske pomoći nadopunjuje druga vanjska djelovanja i instrumente EU-a kojima se pruža potpora Moldovi. Usklađena je i s novim instrumentom Globalna Europa (Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju) i Instrumentom pretpristupne pomoći (IPA-III) za razdoblje 2021.–2027.

Ključna dodana vrijednost makrofinancijske pomoći u usporedbi s drugim instrumentima EU-a jest njezin doprinos stvaranju stabilnog makroekonomskog okvira, među ostalim promicanjem održive platne bilance i stanja proračuna, te odgovarajućeg okvira za nastavak strukturnih reformi. Makrofinancijska pomoć nije redovita financijska potpora i ukida se čim partner ponovno uspostavi održivo stanje vanjskog financiranja.

Osim toga, makrofinancijska pomoć nadopuna je planiranim intervencijama međunarodne zajednice, posebno programima za prilagodbu i reforme koje podupiru MMF i Svjetska banka.

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

Zahvaljujući korištenju zajmova ova operacija makrofinancijske pomoći povećava djelotvornost proračuna EU-a učinkom poluge i troškovno je najučinkovitija opcija.

Komisija je ovlaštena pozajmiti sredstva na tržištima kapitala u ime Europske unije i Euratoma koristeći jamstvo proračuna EU-a. Cilj je pribaviti sredstva na tržištu po najpovoljnijim stopama zahvaljujući vrhunskom kreditnom statusu EU-a/Euratoma (rejting „AAA" prema agenciji Fitch, Moody's i DBRS te rejting „AA" prema agenciji S&P, svi uz stabilne izglede) te ih potom u obliku zajma dodijeliti prihvatljivim zajmoprimcima u kontekstu davanja zajmova u okviru Mehanizma za europsku financijsku stabilnost, instrumenta pomoći platnim bilancama, makrofinancijske pomoći i projekata Euratoma. Uzimanje i davanje zajmova provodi se kao naizmjenična operacija, čime se proračun EU-a štiti od kamatnog ili valutnog rizika. Cilj pribavljanja sredstava po najpovoljnijim stopama za uzimanje i davanje zajmova postignut je jer su te stope usklađene sa stopama usporedivih institucija (Europska investicijska banka, Mehanizam za europsku financijsku stabilnost i Europski stabilizacijski mehanizam).

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

X Ograničeno trajanje

– ☐ na snazi od 2022. do 2024.

– ☐ financijski učinak od 2022. do 2024. za odobrena sredstva za preuzimanje obveza i od 2022. do 2025. za odobrena sredstva za plaćanje

☐ **Neograničeno trajanje**

– provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG

– nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Predviđeni načini upravljanja[4]

X Izravno upravljanje koje provodi Komisija

– **X** putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije

– ☐ putem izvršnih agencija

☐ **Podijeljeno upravljanje** s državama članicama

☐ **Neizravno upravljanje** povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

– ☐ trećim zemljama ili tijelima koja su one odredile

– ☐ međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)

– ☐ EIB-u i Europskom investicijskom fondu

– ☐ tijelima iz članaka 70. i 71. Financijske uredbe

– ☐ tijelima javnog prava

– ☐ tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge, u mjeri u kojoj su im dana odgovarajuća financijska jamstva

– ☐ tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i kojima su dana odgovarajuća financijska jamstva

– ☐ osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.

– *Ako je navedeno više načina upravljanja, potrebno je pojasniti u odjeljku „Napomene”.*

Napomene

[4] Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Djelovanja koja će se financirati na temelju ove Odluke provest će se pod izravnim upravljanjem Komisije iz sjedišta i uz potporu delegacija Unije.

Pomoć je makroekonomske prirode i njezin je oblik u skladu s programom koji podupire MMF. Službe Komisije pratit će djelovanje na temelju napretka u provedbi aranžmana MMF-a te napretka u provedbi posebnih mjera reforme koje će se dogovoriti s tijelima partnera u Memorandumu o razumijevanju, pri čemu će učestalost praćenja ovisiti o broju obroka (vidjeti i točku 1.4.4.).

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

Djelovanja koja će se financirati na temelju ove Odluke provest će se pod izravnim upravljanjem Komisije iz sjedišta i uz potporu delegacija Unije.

Isplate makrofinancijske pomoći ovise o uspješnim revizijama i povezane su s ispunjavanjem uvjeta za svaku operaciju. Provedbu uvjeta pomno prati Komisija, u bliskoj suradnji s delegacijama Unije.

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika

Utvrđeni rizici

U pogledu predloženih operacija makrofinancijske pomoći postoje fiducijarni rizici, rizici povezani s provedbom politike te opći politički rizici.

Postoji rizik od prijevara pri korištenju makrofinancijske pomoći. Budući da makrofinancijska pomoć nije namijenjena za točno određene troškove (za razliku od npr. financiranja projekata), taj se rizik odnosi na čimbenike kao što su opća kvaliteta sustava upravljanja u središnjoj banci i ministarstvu financija partnera, administrativni postupci, kontrolne i nadzorne funkcije, sigurnost informacijskih sustava i primjerenost unutarnje i vanjske revizije.

Drugi rizik proizlazi iz mogućnosti da partner ne ispuni financijske obveze prema EU-u koje proizlaze iz predloženih zajmova makroekonomske pomoći (rizik neispunjavanja obveza ili kreditni rizik), primjerice zbog značajnog dodatnog pogoršanja njegove platne bilance i fiskalnog položaja.

Sustavi unutarnje kontrole

Makrofinancijska pomoć podliježe postupcima provjere, kontrole i revizije, za čiju su provedbu nadležni Komisija, uključujući Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF), i Europski revizorski sud, kako je predviđeno člankom 129. Financijske uredbe.

Ex ante: Komisija provodi procjenu sustava upravljanja i kontrole u zemlji korisnici. Za svaku zemlju korisnicu Komisija provodi *ex ante* operativnu procjenu financijskih kanala i mehanizama kontrole, prema potrebi uz tehničku podršku savjetnika. Provodi se analiza računovodstvenih postupaka, razdvajanja dužnosti i

unutarnje/vanjske revizije središnje banke i ministarstva financija kako bi se pružilo razumno jamstvo dobrog financijskog upravljanja. Ako se utvrde slabosti, isplata pomoći uvjetuje se njihovim otklanjanjem. Prema potrebi se uspostavljaju posebni aranžmani za plaćanja (npr. namjenski računi).

Tijekom provedbe: Komisija provjerava periodične izjave partnera. Plaćanje podliježe: 1. praćenju provedbe dogovorenih uvjeta koje provodi osoblje Glavne uprave ECFIN u bliskoj suradnji s delegacijama EU-a i vanjskim dionicima, kao što je MMF, te 2. uobičajenom postupku kontrole predviđenom financijskim postupkom (model 2) koji se koristi u Glavnoj upravi ECFIN, uključujući provjeru ispunjavanja uvjeta za isplatu navedene pomoći koju provodi financijski odjel. Isplate povezane s operacijama makrofinancijske pomoći mogu biti predmet dodatnih neovisnih *ex post* (dokumentacijskih i/ili terenskih) provjera koje provode službenici tima za *ex post* kontrole Glavne uprave ECFIN. Takve provjere mogu se pokrenuti i na zahtjev nadležnog dužnosnika za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja. Prekidi i suspenzije isplata, financijski ispravci (koje provodi Komisija) i povrati mogu se provoditi prema potrebi (dosad se to nije dogodilo) i izričito su predviđeni u sporazumima o financiranju s partnerima.

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

Zahvaljujući postojećim kontrolnim sustavima, kao što su *ex ante* operativne procjene ili *ex post* ocjene, stvarna stopa pogreške za isplate makrofinancijske pomoći iznosila je 0 %. Nisu zabilježeni slučajevi prijevare, korupcije ili nezakonitih radnji. Operacije makrofinancijske pomoći imaju jasnu logiku intervencije, koja Komisiji omogućuje da procijeni njihov utjecaj. Kontrole omogućuju potvrdu jamstva i postizanja ciljeva i prioriteta politike.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevara.

Kako bi se smanjio rizik od zlouporabe, poduzeto je i poduzet će se više mjera.

Prvo, Sporazum o zajmu sadržava niz odredbi o inspekcijama, sprečavanju prijevara, revizijama i povratu sredstava u slučaju prijevare ili korupcije. Uz to je predviđeno da će isplata pomoći ovisiti o ispunjenju posebnih uvjeta politike, među ostalim u području upravljanja javnim financijama, s ciljem jačanja učinkovitosti, transparentnosti i odgovornosti. Osim toga, pomoć će se uplaćivati na poseban račun otvoren u središnjoj banci partnera.

Službe Komisije, u skladu sa zahtjevima Financijske uredbe, provele su operativnu procjenu financijskih kanala i administrativnih postupaka u Moldovi kako bi se uvjerile da su postupcima za upravljanje operacijama pomoći, uključujući makrofinancijsku pomoć, osigurana primjerena jamstva. Procjena je provedena 2020., a odnosila se na područja kao što su izrada i izvršenje proračuna, unutarnja financijska kontrola u javnom sektoru, unutarnja i vanjska revizija, javna nabava, upravljanje gotovinom i javnim dugom te neovisnost središnje banke. Delegacije EU-a u predmetnom partneru nastavit će budno motriti kretanja u tom području. Komisija koristi i oblike proračunske potpore kako bi predmetnim partnerima pomogla da poboljšaju svoje sustave upravljanja javnim financijama, a te napore uvelike podupiru i drugi donatori.

Makrofinancijska pomoć podliježe postupcima provjere, kontrole i revizije, za čiju su provedbu nadležni Komisija, uključujući Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF), i Europski revizorski sud, kako je predviđeno člankom 129. Financijske uredbe.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif.[5]	zemalja EFTA-e[6]	zemalja kandidatkinja[7]	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
	14.02.01.70.06 [zajmovi u okviru makrofinancijske pomoći – jamstvo za vanjsko djelovanje]	dif.	NE	NE	NE	NE
	14.20.03.01 [bespovratna sredstva u okviru makrofinancijske pomoći]	dif.	NE	NE	NE	NE

- Zatražene nove proračunske linije – nije primjenjivo

[5] Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.
[6] EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.
[7] Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

– ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.

– **X Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:**

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	6	**Naslov 6. – „Susjedstvo i svijet”**

GU: ECFIN			Godina **2021.**	Godina **2022.**	Godina **2023.**	Godina **2024.**	Godina **2025.**	**UKUPNO**
○Odobrena sredstva za poslovanje								
Proračunska linija[8]	Obveze	(1a)		10,8	9			**19,8**
14.02.01.70.06 [zajmovi u okviru makrofinancijske pomoći – jamstvo za vanjsko djelovanje]	Plaćanja	(2a)		10,8	9			**19,8**
Proračunska linija	Obveze	(1b)		30	45			**75**
14.20.03.01 [bespovratna sredstva u okviru makrofinancijske pomoći]	Plaćanja	(2b)		20	55			**75**
Administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe[9]								
Proračunska linija 14.20.03.01		(3)					0,15	**0,15**

[8] Prema službenoj proračunskoj nomenklaturi.

[9] Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

UKUPNA odobrena sredstva za Glavnu upravu ECFIN	Obveze	=1a+1b +3		40,8	54		0,15	**94,95**
	Plaćanja	=2a+2b +3		30,8	64		0,15	**94,95**
○ UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	Obveze	(4)		40,8	54			**94,8**
	Plaćanja	(5)		30,8	64			**94,8**
○ UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		(6)					0,15	**0,15**
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 6. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	=4+6		40,8	54		0,15	**94,95**
	Plaćanja	=5+6		30,8	64		0,15	**94,95**

Ako prijedlog/inicijativa utječe na više od jednog naslova za poslovanje, ponovite prethodni odjeljak: U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7.	**Naslov 7. – „Europska javna uprava”**

U ovaj se odjeljak unose „administrativni proračunski podaci”, koji prethodno moraju biti uneseni u prilog zakonodavnom financijskom izvještaju (Prilog V. internim pravilima), koji se unosi u DECIDE za potrebe savjetovanja među službama.

GU: ECFIN			Godina **2021.**	Godina **2022.**	Godina **2023.**	Godina **2024.**	Godina **2025.**	**UKUPNO**
Ljudski resursi			0,034	0,044	0,044	0,011	0,011	**0,144**
Ostali administrativni rashodi				0,020	0,020			**0,040**
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	Odobrena sredstva		0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**
	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)		0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**

			Godina **2021.**	Godina **2022.**	Godina **2023.**	Godina **2024.**	Godina **2025.**	**UKUPNO**
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1.–7. višegodišnjeg financijskog okvira (referentni iznos)	Obveze	=4+6	0,034	40,864	54,064	0,011	0,161	**95,134**
	Plaćanja	=5+6	0,034	30,864	64,064	0,011	0,161	**95,134**

3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Navesti ciljeve i rezultate ⇩		Godina **2021.**		Godina **2022.**		Godina **2023.**		Godina **2024.**		Godina **2025.**		**UKUPNO**	
	Vrsta[10]	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Ukupni broj	Ukupni trošak
SPECIFIČNI CILJ br. 1[11]													
– Rezultat 1	Isplate bespovratnih sredstava			1	20	2	55					3	75
– Rezultat 2	Izdvajanje rezervacija za Jamstvo za vanjsko djelovanje			3	10,8	2	9					5	19,8
– Rezultat 3	*Ex post* evaluacija									1	0,15	1	0,15
Međuzbroj za specifični cilj br. 1		—	—	4	30,8	4	64	—	—	1	0,15	9	94,95
UKUPNI TROŠAK		—	—	4	30,8	4	64	—	—	1	0,15	9	94,95

[10] Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (npr.: broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

[11] Kako je opisan u točki 1.4.2. „Specifični ciljevi…”.

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

– **X Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:**

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina **2021.**	Godina **2022.**	Godina **2023.**	Godina **2024.**	Godina **2025.**	**UKUPNO**
NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira						
Ljudski resursi	0,034	0,044	0,044	0,011	0,011	**0,144**
Ostali administrativni rashodi		0,020	0,020			**0,040**
Meduzbroj za NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira	0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**

Izvan NASLOVA 7.[12] višegodišnjeg financijskog okvira						
Ljudski resursi						
Ostali administrativni rashodi						
Meduzbroj izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira						

UKUPNO	0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave.

[12] Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

3.2.3.1. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

– **X Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:**

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena

		Godina **2021.**	Godina **2022.**	Godina **2023.**	Godina **2024.**	Godina **2025.**
	O Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)					
20 01 02 01 (sjedište i predstavništva Komisije)		0,100	0,250	0,150	0,010	0,100
20 01 02 03 (delegacije)						
01 01 01 01 (neizravno istraživanje)						
01 01 01 11 (izravno istraživanje)						
Druge proračunske linije (navesti)						
	O Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)[13]					
20 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne omotnice")		0,200	0,350	0,200	0,010	0,100
20 02 03 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)						
XX 01 xx **yy zz** [14]	– u sjedištima					
	– u delegacijama					
01 01 01 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)						
01 01 01 12 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)						
Druge proračunske linije (navesti)						
UKUPNO		**0,300**	**0,600**	**0,350**	**0,020**	**0,200**

XX se odnosi na odgovarajuće područje politike ili glavu proračuna.

Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

Dužnosnici i privremeno osoblje	Direktor Uprave D: nadgleda i upravlja operacijom, održava veze s Vijećem i Parlamentom u postupku donošenja odluke i odobravanja memoranduma o razumijevanju, pregovara s moldavskim tijelima o memorandumu o razumijevanju, analizira izvješća, predvodi misije i ocjenjuje napredak u ispunjavanju uvjeta. Načelnik odjela/zamjenik načelnika odjela Uprave D: pomaže direktoru pri upravljanju operacijom, održava veze s Vijećem i Parlamentom u postupku donošenja odluke i odobravanja memoranduma o razumijevanju, pregovara s moldavskim vlastima o memorandumu o razumijevanju i sporazumu o zajmu (zajedno s Glavnom upravom za proračun (GU BUDG)), analizira izvješća i ocjenjuje napredak u ispunjavanju uvjeta. GU BUDG (odjeli E1, E3 pod nadzorom direktora): pripremaju sporazum o zajmu, o njemu pregovaraju s moldavskim tijelima i dostavljaju ga na odobrenje nadležnim službama Komisije te objema stranama na potpis. Prate provedbu nakon stupanja na snagu sporazuma o zajmu. Pripremaju odluke Komisije o transakcijama uzimanja zajmova, prate podnošenje zahtjeva za uplatu sredstava, odabiru banke, pripremaju i izvršavaju financijske transakcije te isplaćuju sredstva Moldovi. Administrativno prate

[13] UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

[14] U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA").

	otplatu zajmova. Pripremaju odgovarajuća izvješća o tim aktivnostima.
Vanjsko osoblje	Ekonomisti, sektor makrofinancijske pomoći (Uprava D): pripremaju odluku i memorandum o razumijevanju, održavaju veze s tijelima i međunarodnim financijskim institucijama, provode revizijske misije, pripremaju izvješća službi Komisije i postupke Komisije povezane s upravljanjem pomoći, održavaju veze s vanjskim stručnjacima za potrebe operativne procjene i *ex post* evaluacije.

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

Prijedlog/inicijativa:

– **X može se u potpunosti financirati preraspodjelom unutar relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).**

3.2.5. Doprinos trećih strana

U prijedlogu/inicijativi:

– **X ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.**

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

– **X Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.**